

Kovács György - Ruff Tamás:
A Fejér megyei civil szervezetek fejlesztési szükségletei

1. Módszertan

A megyei civil szükségletfeltárás alapvetően célorientált tevékenység, mindig az adott képzési és fejlesztési program tervezéséhez igazodva kell információt, véleményeket, igényeket gyűjteni a potenciális célcsoport körében. Jelen TAMOP pályázathoz készítendő megyei civil szükségletfeltáráshoz is készítettünk egy célzott kérdőíves adatfelvételt a Fejér megyei egyesületek és alapítványok körében, annak érdekében, hogy programunkat pontosabban céllozhassuk. Az empirikus adatok felvételére, a kérdőívek kitöltésére 2008. október 10-20 között volt lehetőségük a Fejér megyei civil szervezeteknek kutatóintézetünk honlapján keresztül elérhető ún. websurvey felületet használva. Az on-line kérdőív linkjét a Fejér Megyei Civil Szervezetek Szövetsége által fenntartott Civil Szolgáltató Központ valamint a Fejér Megyei Önkormányzat civil referense a saját megyei szintű civil szervezeti adatbázisában e-mail címmel rendelkező szervezeteknek közvetlenül elküldte. Az adatfelvételi idő alatt mindösszesen 92, Fejér megyében bejegyzett klasszikus civil szervezet kapcsolódott be a szükségletfelmérésbe és válaszolt kérdéseinkre. Nyilván ezzel az adatfelvételi móddal a célcsoportból kizártuk azon civil szervezeteket, amelyek nem rendelkeznek internettel, ám mivel a képzési koncepciónk megvalósítása és a TAMOP által elvárt fenntarthatóság egyaránt igényli a szervezetek on-line kommunikációs alapképességét (az egyszerűbb pályázatoknál is igénylik már pl. az EPER regisztrációt), azon szervezetek, amelyek nem rendelkeznek internet eléréssel, e-mail címmel a komplex szervezetfejlesztési programot sem fogják tudni végrehajtani. Így végső soron ez a szelekció inkább erősítette a képzési igények feltárásának adekvátságát, mintsem gyengítette volna.

Fontos módszertani figyelmeztetés, hogy jelen pályázathoz készített szükségletfeltárás az önkiválasztó mintavételi módnak (aki akart válaszolt, aki nem akart, nyilván nem töltötte ki a kérdőívet) következtében nem tekinthető reprezentatívnak a megye civil szervezeteire nézve, csupán azon szervezetek álláspontját tükrözi, akik részt vettek a felmérésében.

A szervezeti kutatás mellett a szükségletfeltárás másik primer forrása egy célzott telefonos kutatás volt Fejér megye formális és informális civil szervezeteiben dolgozó önkéntesek és munkatársak

körében a személyes tapasztalatuk, képzési igényeik és problémapercepciójuk és a pályázati partnerségalkotás nehézségeinek feltárása érdekében. A telefonos kutatás során 100 főt kerestünk a megye különböző térségeiből. A minta nem tekinthető reprezentatívnak klasszikus értelemben a civil szektorban teljes személyi állományára, de a képzési célcsoportunk szempontjából releváns információval szolgáltak a megkérdezett civil szervezetek vezetői, önkéntesei, munkatársai.

A célzott primer kutatások eredményein túl igyekeztünk alátámasztani a képzési program szükségleteit két korábbi kutatásunk eredményeivel. Az egyik a Fejér Megyei Civil Szolgáltató Központ szolgáltatásaival kapcsolatos civil szervezeti tapasztalatokról szóló kis mintás pilot study (2006), a másik pedig az KDRFÜ által készített EU közösségi kezdeményezésekkel kapcsolatos képzési programban való részvételről szóló kutatás a megye szervezetei körében (2005).

A kérdőívből kinyerhető empirikus adatokat kódolás után számítógépen rögzítettük és ellenőriztük. Az adatelemzést SPSS programmal végeztük. Egyes kérdéseknél azt kértük a válaszolóktól, hogy értékeljenek állításokat, minősítsenek társadalmi problémákat négy illetve öt fokú skálán. Ezen kérdések esetében a kapott értékeket egy százfokú skálára számoltuk át, ahol a százas értéket az jelentette volna, ha az adott kérdésre minden válaszoló egyöntetűen a maximális, a nullát pedig az, ha a minimális pontszámot adja. A határ az ilyen százfokú skálákon az ötven pont. Az ez alatti érték általában negatív véleményt (bizalmatlanságot, elégedetlenséget, ellenszenvet stb.), míg az e feletti érték pozitív véleményt (elégedettséget, bizalmat, rokonszenvet stb.) jelez. Más kérdéseknél a partner szervezetekkel kapcsolatos vélt szövetségesség megítélésékor a kapott eredményeket mérleg-indexen értelmeztük.

2. Civil szolgáltatások fejlesztési irányai Fejér megyében

A Civil Szervezetek Fejér Megyei Szövetsége (CISZ) Fejér megye legnagyobb, kizárólag civil szervezetek tömörítő szakmai szervezete, közel 100, elsősorban települési vagy megyei szinten működő tagszervezettel. A CISZ által működtetett Civil Szolgáltató Központ számára készült szükségletfeltárásban, amikor arra voltunk kíváncsiak, hogy a programok, rendezvények lebonyolításához milyen jellegű segítségre lenne szükségük a szervezeteknek, akkor gyorsan kiderült, hogy többségük elsősorban anyagi segítségre, pályázati információkra és a címlistákra (partner adatbázisok) számítana, az akkori pilot studyban megkérdezett 40 Fejér megyei szervezetből 26-29 rendszeresen, további 9-12 szervezet alkalmanként igényelne ilyen segítséget. Hasonlóan sokan (21 szervezet rendszeresen, 17 alkalmanként) keresik a képzésekkel kapcsolatos információkat, de a technikai eszközök biztosítása és a reklám lehetőség megteremtése is többek által igényelt célzott szolgáltatás Fejér megyében.

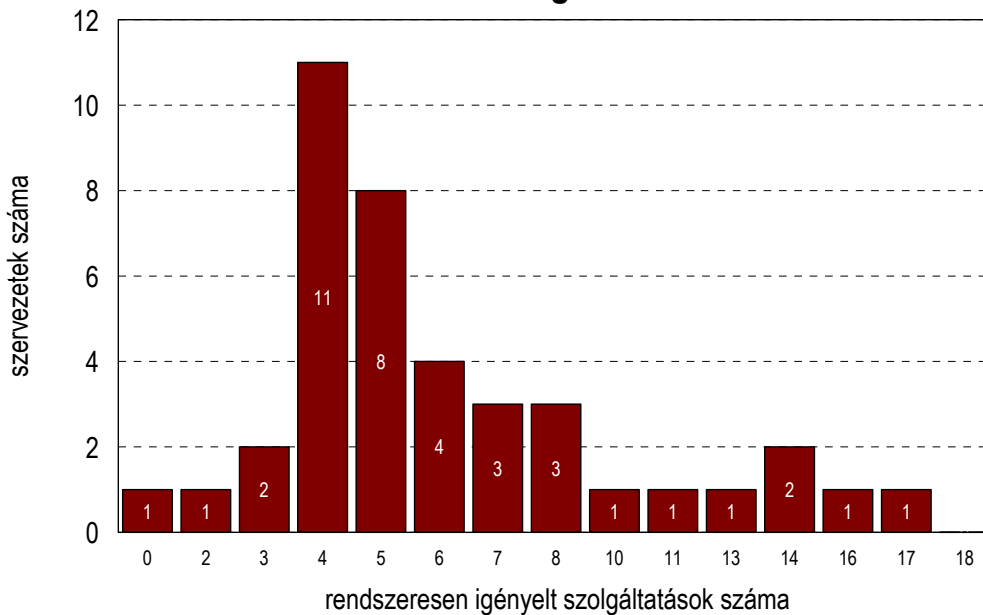
	rendszeresen igénybe venni	alkalmanként igénybe venni	összesen
információ pályázati lehetőségekről	29	9	38
anyagi segítség	27	11	38
címlisták (média, önkorm. Civil)	26	12	38
képzésekkel kapcsolatos információk	21	17	38
technikai eszköz biztosítása	15	23	38
reklám lehetőség	15	22	37
pályázati tanácsadás, segítség a pályázatok elkészítésében	20	16	36
együttműködő partner szervezetek	12	24	36
sajtókapcsolatok segítése	13	21	34
helyiség biztosítása	19	14	33
jogi tanácsadás, segítségnyújtás	11	20	31
Nyomtatás	6	23	29
kedvezményes fénymásolás	8	20	28
Internet használat	11	15	26
könyvelési tanácsadás	5	20	25
könyvelési szolgáltatás igénybevétele	9	12	21
számítógép használat	6	15	21
alkalmi önkéntes munkaerő közvetítése	3	18	21

szervezetek száma

A Fejér Megyei Civil Szervezetek Szövetsége tagjainak többsége a pályázataik elkészítésében is segítségre szorul. Lista másik felén tipikusan alkalmankénti segítséget igényelnek a tagszervezetek az együttműködő partner szervezetek felkutatásában, a technikai eszköz biztosításában, a nyomtatási lehetőségben, a sajtókapcsolatok szervezésében, jogi kérdésekben, kedvezményes fénymásolásban és könyvelési tanácsadásban.

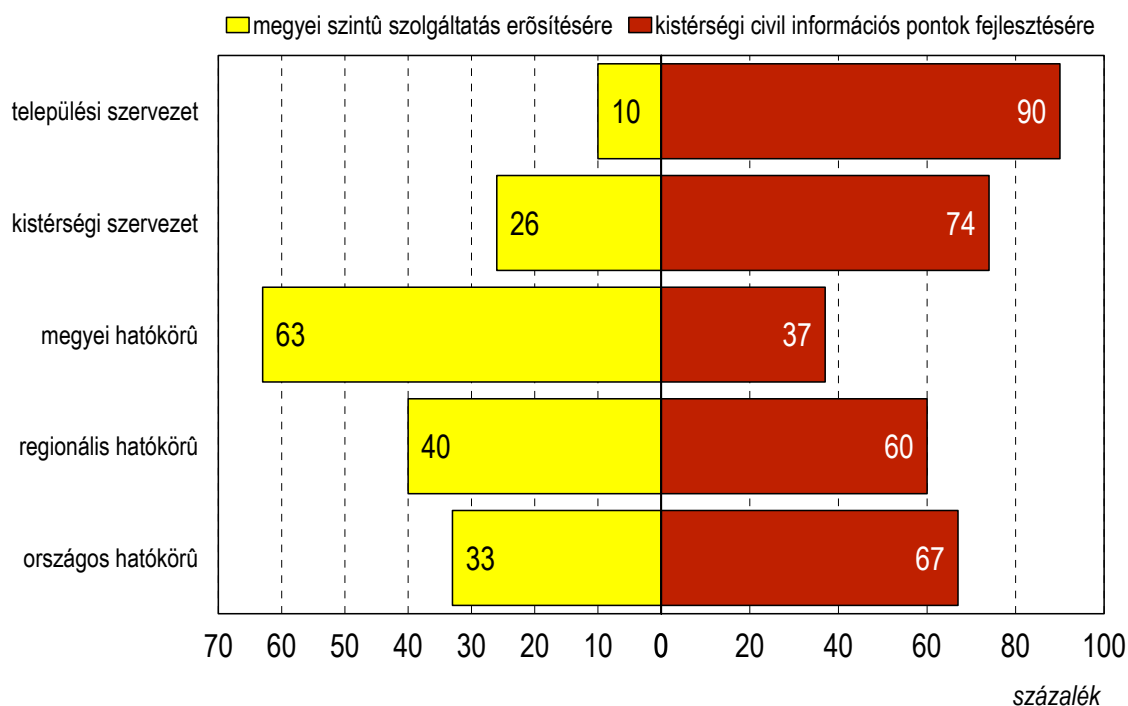
A szervezetek az általunk felsorolt 18-féle szolgáltatás közül átlagosan hatot vennének igénybe, a legtöbbben 4 és 5 területet jelöltek meg. Azon szervezetek száma a megkérdezettek között, akik több mint hat kérdéskörben is segítségre szorulnak 13, esetükben az önálló életképesség kérdése is komolyan felvetődik.

Rendszeresen segítséget váró szervezetek száma az igényelt szolgáltatások száma szerint a megyei civil szövetségben

Arra a kérdésre, hogy a jövőben a megyei szintű szolgáltató központ további fejlesztésére, erősítésére vagy pedig több, kisebb, kistérségi szintű civil szolgáltató információs pont fejlesztésére lenne inkább szükség megosztottak a válaszadók, a Fejér megyei civil szervezetek 44 százaléka úgy véli, hogy inkább a megyei szintű szolgáltatás erősítésére van szükség, míg 56 százalékuk inkább a kistérségi civil információs pontok fejlesztésére fordítana erőforrásokat. Szervezeti forma szerint az alapítványok inkább a megyei, egyesületek és a szövetségek pedig a kistérségi szolgáltatásszervezési modellt pártolnák. A földrajzi elhelyezkedés is érdekesen működik e kérdésnél, mert a vidéki szervezetek mindegyike a kistérségi szintű fejlesztésre voksol érthető okokból, de a megyeszékhelyen működő civil szervezeteknek is a fele a kistérségi fejlesztésre fókuszálna. A kérdéshez való viszonyulást alapvetően határozza meg, hogy a szervezet milyen hatókörrel működik. Jellemző módon egyedül a megyei hatókörű szervezetek esetében mérhető a 50 százalékosnál nagyobb támogatása a megyei szintű szolgáltatás erősítésének, míg a helyi, térségi és régiós vagy országos hatókörű szervezetek is inkább a kistérségi civil információs pontok fejlesztésére helyeznék a hangsúlyt.

A jövőben a megyei szintű szolgáltató központ további fejlesztésére vagy pedig kistérségi szintű civil szolgáltató információs pont fejlesztésére lenne inkább szükség?

A civil szolgáltatások tervezésekor felmerült szempontként, hogy fontos lenne tudni azt is, hogy a célcsoport melyik szolgáltatásokat koncentrálná a megyeszékhelyre, megyei szinten, és mely szolgáltatásokat kellene dekoncentráltan, kistérségi szinten fejleszteni. A szükségletfeltárásból kiderült, hogy elsősorban megyei szinten kellene fejleszteni a kommunikációt a kiíró szervezetekkel, a pályázatfigyelést, a tréningek, képzések szervezését, a civil tapasztalatok közvetítését a döntéshozók felé, a internetes hírlevelet, a partnerszervezetei adatbázist, a konferenciák szervezését és a nemzetközi kapcsolatok fejlesztését. Ezzel szemben jellemzően térségi szintű civil információs pontok feladata lehet a számítógép-kezelési tanácsadás, a számítógép-használati lehetőség, a döntés előkészítési folyamatokba való bekapcsolódás, a nyomtatási, fénymásolási lehetőség biztosítása, a az önkéntesek közvetítése, segítségnyújtás a továbbfoglalkoztatás megoldásában, a szervezetek egyéni mentorálása, az internetezési lehetőség biztosítása, a "legjobb gyakorlat" megismertetése a civil szervezetekkel, a civil rendezvények szervezése és szükség esetén technikai eszközök bérbeadása (pl. projektor, notebook stb.)

Az alábbi civil szolgáltatások közül melyik az, amelyiket ön szerint megyei és melyik az, amelyiket kistérségi szinten kellene nyújtani a jövőben?

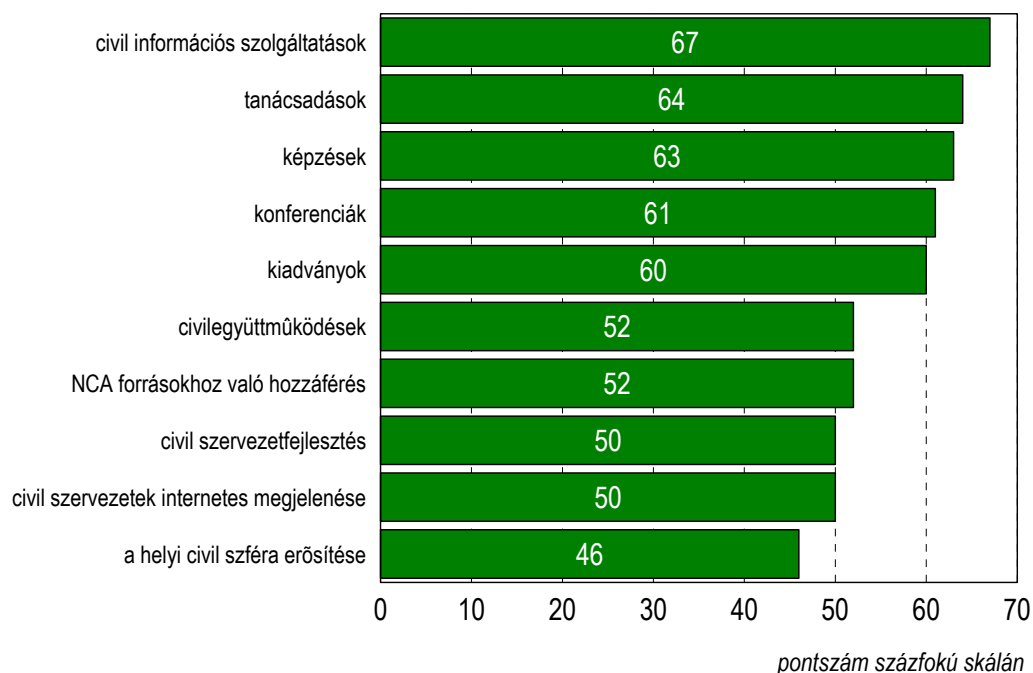
	megyei szinten kellene fejleszteni	kistérségi szinten kellene fejleszteni
Számítógép-kezelési tanácsadás	19	68
Számítógép-használati lehetőség	13	67
Döntés-előkészítési folyamatokba való bekapcsolódás	34	66
Nyomtatási, fénymásolási lehetőség	23	66
Önkéntesek közvetítése	22	66
Segítségnyújtás a továbbfoglalkoztatás megoldásában	16	66
Szervezetek egyéni mentorlása	25	65
Internetelési lehetőség	30	60
A "legjobb gyakorlat" megismertetése	36	58
Rendezvényszervezés	29	58
Technikai eszközök bérbeadása	23	58
Pályázatírás	38	56
Rendezvényekre terem biztosítása	42	55
Folyamatkövető tanácsadás	32	54
Pénzügyi, gazdasági tanácsadás	36	54
Fórumok, szakmai rendezvények lebonyolítása	41	53
Jogi tanácsadás	46	52
Nyertes pályázatok utánkövetése	36	52
Hálózatépítés	50	50
Szakmai partnerségek kialakulásának elősegítése	37	50
Pályázati tanácsadás	52	48
Internetes szolgáltatások biztosítása	53	47
Kommunikáció biztosítása a kiíró szervezetekkel	58	39
Tanácsadói adatbázis építése	52	39
Alkalmazott kutatások	53	38
Pályázatfigyelés	59	38
Nyomtatott hírlevél	47	37
Tréningek, Képzések szervezése	56	37
Civil tapasztalatok közvetítése a döntéshozók felé	66	34
Internetes hírlevél	72	28
Partnerszervezetei adatbázis fenntartása	71	26
Konferenciák szervezése	72	25
Nemzetközi kapcsolatok fejlesztése	77	16

százalékos megoszlás

A célcsoport a megyei civil szolgáltatásokkal összességében kis mértékben elégedett, leginkább a civil információs szolgáltatásokkal, de ezek elégedettsége sem éri százfokú skálán a 70 pontot. 60-65 pontra értékelték a szervezetek a megyében a tanácsadásokat, a képzéseket, a konferenciákat és a civil kiadványokat, míg a civil együttműködések, az NCA forrásokhoz való

hozzáférés, a civil szervezetfejlesztés, a civil szervezetek internetes megjelenése és a helyi civil szféra erősítése jelentős fejlesztésre szorul megyénkben.

A Fejér megyei civil szolgáltatásokkal való elégedettség

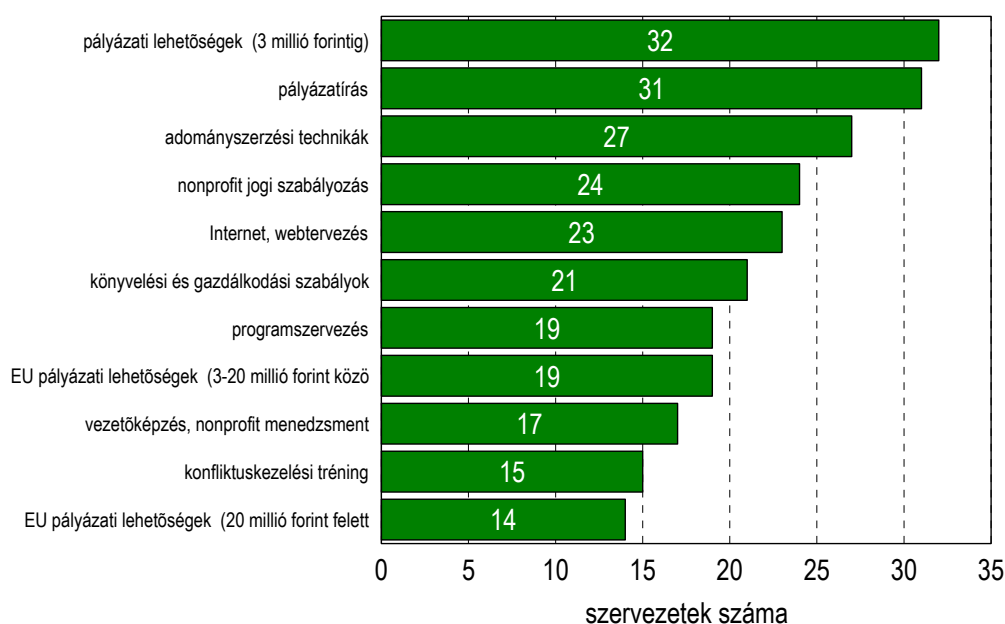
A jelenleg hiányzó szolgáltatásokkal kapcsolatban a szükségletfeltárásban az derült ki, hogy az írott sajtó nem támogatja kellően a civil szervezetet, az együttműködések megszervezésére ágazonként kellene fókuszálni a jövőben, a lakossági kapcsolatokat is erősítésre szorulnak. A kis egyesületeknek továbbra is hiányzik a vidéki térségekben a terem, helyiség, bejegyzési cím, a klubszerű rendszeres találkozási lehetőségek. Felmerült egy civil munkaerő-kölcsönző megszervezésének gondolata, de akkreditált pályázatíró képzés sem érhet el számukra. Nagyon hiányzik a személyes mentorálás, az egyéni szervezetfejlesztést megvalósító szolgáltatás is a palettáról. Több szervezet jelezte, hogy a civil adatbázisokhoz való hozzáférés problémás, ezen is változtatni kellene.

A korábbi években lezajlott kutatás alapján a CISZ tagok közül nincs olyan szervezet, amely munkájának hatékonyabbá tétele érdekében ne venne igénybe valamilyen speciális tematikájú képzést. A kapott válaszok alapján a legnagyobb igény a kis összegű (3 millió Ft. alatti) pályázati lehetőségekkel kapcsolatos valamint az adományszerzési és a pályázatírási technikákat bemutató, gyakoroltató tréning iránt mutatkozik, a megkérdezettek szervezetek 70-80 százaléka érdeklődik az ilyen képzések iránt. A non-profit szervezetekkel kapcsolatos jogi szabályozás, a könyvelési, gazdálkodási szabályokat

ismertető képzés, illetve az internet és a webtervezés témakörét feldolgozó tréning az aktívabb civil szervezetek 50-60 százalékát érdekelheti (a kis elemszámú pilot studyban 21-24 ilyen szervezet volt). A programszervezéssel foglalkozó képzés és a vezetőképzés, a non-profit menedzsment és a nagyobb összegű (3 millió Ft feletti) pályázati lehetőségek már csak minden harmadik szervezet számára jöhetnek szóba az érdeklődés szintjén.

A szervezetek átlagosan hat képzési témát jelöltek meg, ami azt mutatja, hogy meglehetősen „mindenevők”, kevésbé differenciált a képzési szükségletük.

Képzési igények téma szerinti bontásban a megyei szövetség tagjai körében

Fejér Megyei Civil Szolgáltató Központ (CISZOK) egyes szolgáltatásaival való elégedettséget részleteiben is mértük a kutatás során. A legnépszerűbb CISZOK szolgáltatások a konferenciák szervezése, civil adatbázisokhoz való hozzáférés, képzések, workshopok szervezése, hírlevél kiadása, NCA tájékoztatás, tanácsadás és a honlapon lévő információk megtekintése, ezeket a célcsoportunk 63-75 százaléka vette már igénybe, míg az ellenkező póluson a civil könyvtár és az eszköz kölcsönzés áll, melyet 61-64 százalékuk nem vette még igénybe, így véleményt sem tudott alkotni róla. A válaszoló szervezetek a leginkább a civil könyvtárral, az irodai szolgáltatásokkal és a jogi tanácsadással elégedettek, százalékos skálán 72-81 pont az elégedettségi indexe. A legtöbb szolgáltatással közepes mértékben elégedettek (61-69 pont), míg komolyan fejleszteni kell a könyvelési, gazdálkodási pénzügyi tanácsadást (59 pont) és a CISZOK honlapot, melynek megítélése már az 50 pontos határ alá került.

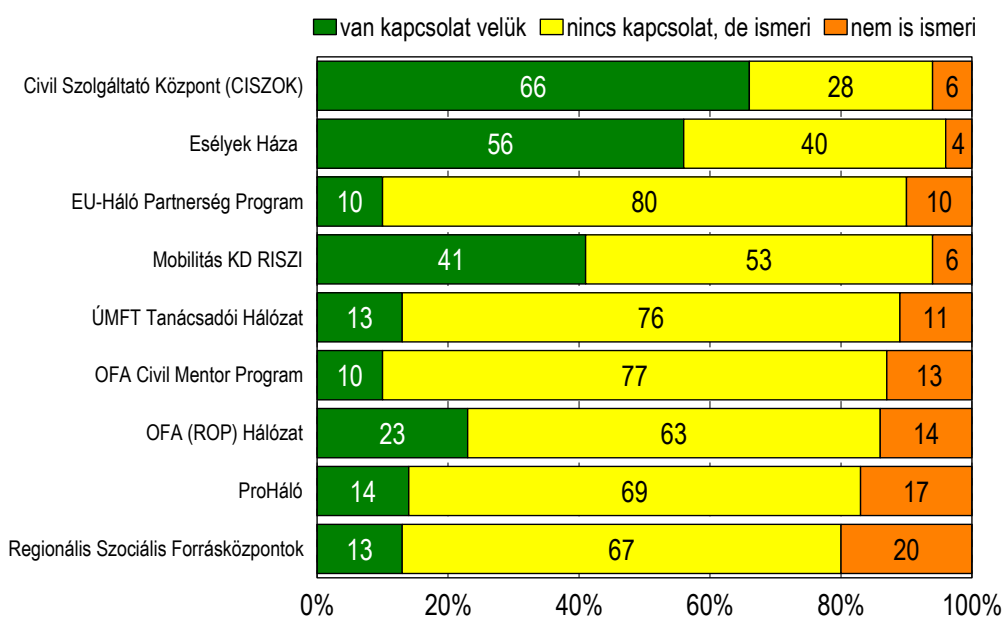

A Fejér Megyei Civil Szolgáltató Központ (CISZOK) szolgáltatásaival való elégedettség

	Elégedettségi index (százfokú skálán)	Nem vette még igénybe (%)
Civil könyvtár	81	61
Irodai szolgáltatások (fénymásolás, nyomtatás, internet)	77	58
Jogi tanácsadás	72	58
Hírlevél	69	29
Konferenciák	69	37
Eszköz kölcsönzés	67	64
Szervezetalapítási tanácsadás	67	55
Pályázatfigyelés	67	42
NCA tájékoztatás, tanácsadás	67	28
Képzések, workshopok	65	30
Civil adatbázisok	64	33
Pályázati tanácsadás	61	46
Könyvelési, gazdálkodási pénzügyi tanácsadások	59	56
Honlapon lévő információk	47	25

Fejér megyében, illetve a Közép-Dunántúlon több olyan szakmai szolgáltató hálózatok működik, melyek közvetve vagy közvetlenül a civil szervezetek támogatását célozzák. Ezek közül a CISZOK csak egy, bár kétségtelen a talán a legfontosabb intézmény. A megyében két szolgáltató szervezettel van intenzívebb kapcsolata a civil szervezeteknek, az egyik a CISZOK a másik pedig az Esélyek Háza Fejér Megyei Esélyegyenlőségi Koordinációs Iroda. Előbbit a célcsoport 66, utóbbit 56 százaléka említette.

A célcsoport kapcsolata a civil szolgáltató szervezetekkel

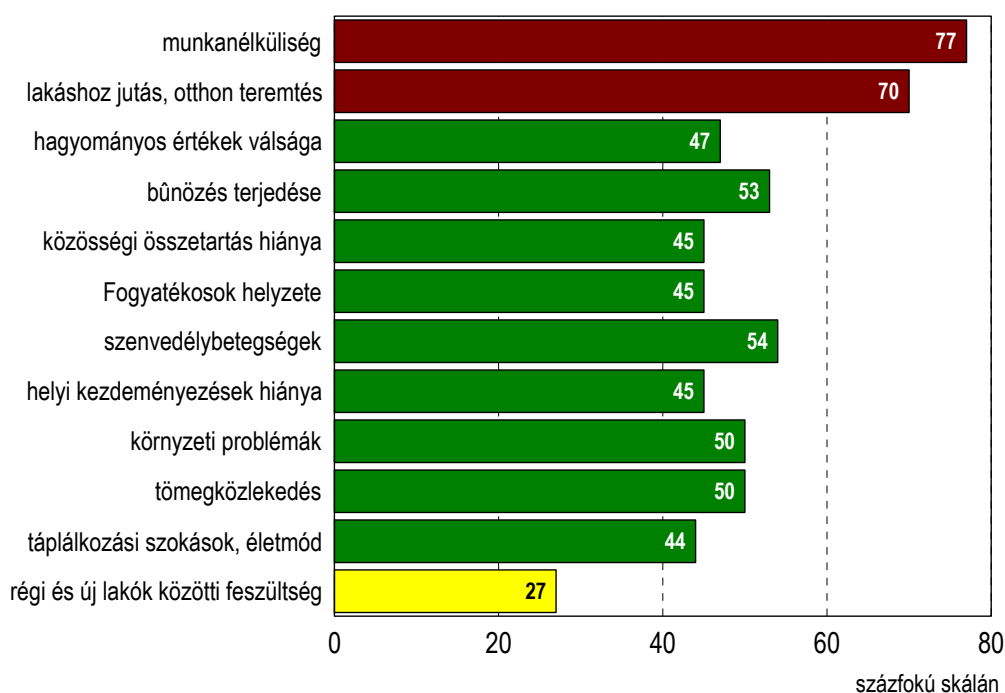

Rajtuk kívül még a Mobilitás Országos Ifjúsági Szolgálat Közép-Dunántúli Regionális Ifjúsági Szolgáltató Irodával van jellemzően kapcsolata a civil szervezeteknek. Az adatokból kiderül, hogy egyik szolgáltató sem ismeretlen a célcsoportunk előtt, még a legkevésbé ismert Regionális Szociális Forrásközpont illetve a Pro Háló esetében is csak 17-20 százalék volt azok aránya, akik nem is hallottak róla.

3. A civil szervezetek munkatársainak problémapercepciója

A kutatás során 100 fővel készítettünk telefonos kérdőíves kutatást Fejér megye vidéki (nem Fehérvári) civil szervezeteinek munkatársai, önkéntesei körében. A kistérségi problémák struktúrája és súlyossága, esetenként helyi jellemzői, sajátos érdek és viszonyrendszere fontos összetevője a helyi közösségi kezdeményezéseket meghatározó térségi erőternek és civil szükségleteknek. A képzési és szervezetfejlesztési programunk potenciális célcsoportjában dolgozók a legsúlyosabb települési problémának a munkanélküliséget tartják, százfokú skálán mérve 69 pont azt eredmény. Ez százalékos megoszlás szerint azt takarja, hogy 42 százalékuk nagyon, további 28 százalékuk közepesen súlyos problémának tartja térségében.

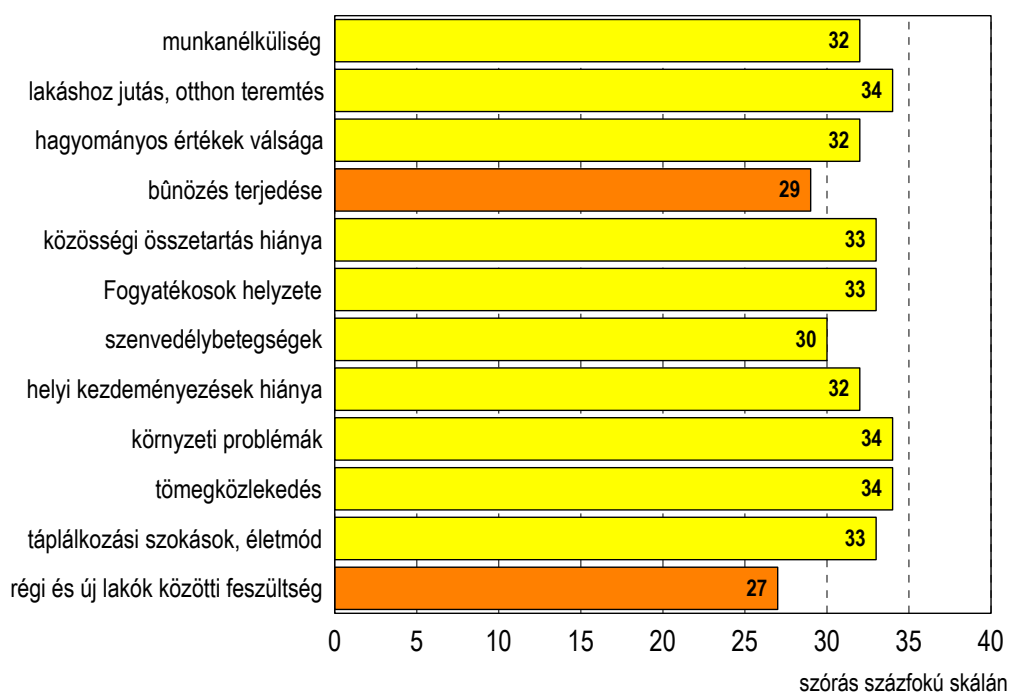
Települési problémák vélt súlyossága a megye kistérségeiben

Ezt követi a helyi problémapercepcióban az otthonteremtés, a lakáshoz jutás problémája aminek részben a szociális bérlakások hiánya részben az egyéni anyagi kondíciók részben pedig az

önkormányzati források szűkössége áll. A hagyományos értékek válsága, a bűnözés terjedése, a közösségi összetartás hiánya, a szolgáltató intézmények állapota, szenvedélybetegségek, a helyi kezdeményezések hiánya, a környezeti problémák és a tömegközlekedés helyzete csak közepesen súlyos probléma-indexeket kapott és a közöttük lévő kis különbség (43-47 pont mindegyik) valamint a szórásuk azonos szintje azt mutatja hogy ezen problémák megítélése meglehetősen egységes. Ez különösen igaz a bűnözés terjedésének megítélésére, az egyik legalacsonyabb szórás a homogénebb válaszokat jelenti. Az általunk felsorolt listán egyetlen olyan item volt, ami kifejezetten alacsony pontszámot kapott a probléma rangsorban, ez pedig az adott településen régóta lakók (öslakosok) és az újonnan betelepülők közötti vélt vagy valós konfliktusok, feszültség.

Települési problémák súlyosság indexének szórása

Az adatok jobb értelmezhetősége érdekében az egyes probléma-minősítő itemeket főkomponens-elemzéssel redukáltuk három főkomponensbe. Az eredeti változókészletből (12 item) a három csoport által leképezett főkomponens az eredeti változókészletben meglévő információ 53 százalékát őrizte meg (a magyarázott variancia 53 százalék).¹ A kutatás során a kistérségi civil szervezetekben dolgozó munkatársak és önkéntesek problémapercepciója három kategóriába sorolható: kirekesztődés, közösség hiánya és környezeti problémák.

¹ A kommunalitások azt mutatják meg, hogy az eredeti változó heterogenitásának mekkora részét őrzi meg a főkomponens, a komponens mátrix értéke pedig azt mutatja meg, hogy melyik változó milyen súllyal vesz részt az adott főkomponens értékének meghatározásában.

A főkomponenst alkotó változók befolyása a főkomponens értékeire (főkomponens súlyok)

	Komponenes mátrix			
	Kommunalitás	Kirekesztődés főkomponens	Közösség hiánya főkomponens	Környezeti főkomponens
bűnözés terjedése	,440	,662	-,023	,039
lakáshoz jutás problémái	,319	,505	-,041	,249
régi és új lakók közötti feszültség	,407	,014	,248	,588
Szenvedélybetegségek	,645	,648	,294	,373
Munkanélküliség	,535	,677	,234	-,148
tömegközlekedés helyzete	,386	,407	-,306	,355
hagyományos értékek válsága	,530	,701	,162	,106
a közösségi kezdeményezések hiánya	,754	,161	,847	,101
a közösségi összetartás hiánya	,720	,042	,808	,254
környezeti problémák	,632	,051	,083	,789
táplálkozási szokások	,536	,366	,243	,586
szolgáltató intézmények állapota	,436	,159	,490	,413
Főkomponens által magyarázott variancia	53 %			

A főkomponensekre történő redukció lehetőséget biztosított arra, hogy egyszerűen teszteljük a független változók (pl. kistérség, képzésben való részvétel) hatását a problémapercepcióra. Variancia-analízis segítségével kimutatható, hogy melyik változónak van szignifikáns hatása és azon belül melyiknek van legnagyobb önálló magyarázó ereje. A kistérségnek mind a három főkomponens esetében erős magyarázó ereje van. A környezeti problémák megítéléséből önmagában 34 százalékot magyaráz a kistérség, de a közösségi problémák és a helyi társadalmi kirekesztődésből is 18-19 százalékot magyaráz a területi változó, vagyis célszerű lesz a képzés során igen differenciáltan kezelni az egyes kistérségeket. A TAMOP képzésen való részvételi szándék csak a helyi közösségi programok és közösségi lét hiányával mutat összefüggést, azok aki motiváltabbak a képzésen való részvételre érezhetően nagyobb problémának gondolják a térségükben ezt. A közösségi programokkal kapcsolatos attitűdök érhetően érzékenyen hatnak a közösség hiányával kapcsolatos problémahalmaz megítélésére, de befolyásolják a környezeti problémapercepciót is.

A független háttérváltozók hatása a szükségletű főkomponensre (ANOVA)

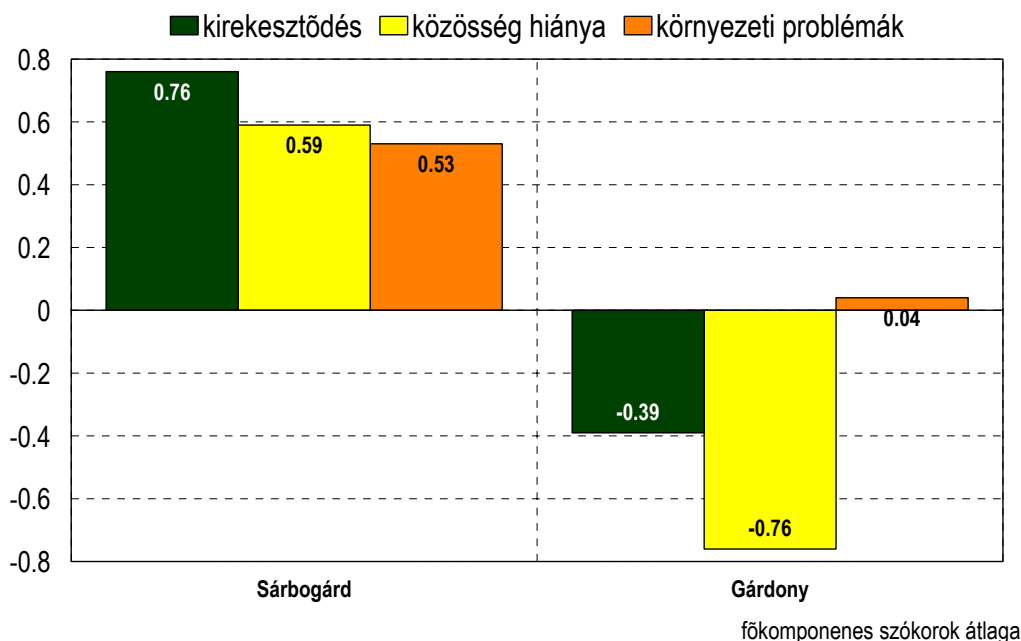
	Kirekesztődés főkomponens		Közösség hiánya főkomponens		Környezeti főkomponens	
	F	R ²	F	R ²	F	R ²
Kistérség	7,04**	19,1 %	6,49**	17,9%	14,97**	33,5%
Részvételi szándék	0,40	0,3 %	5,14*	4,0%	0,98	0,1%
Közösségi attitűdök	0,32	0,6 %	15,9**	22,0%	11,6**	17,1 %

*p<.05 **p<.01

A főkomponensek mentén nézve az eredményeket, jól látható, hogy a Sárbogárdi kistérségben vallottak a legnagyobb problémákról mind a környezeti kérdések, mind a kirekesztődés, mind pedig a

helyi közösségi összefogás, kezdeményezés tekintetében, s általában a Gárdonyi kistérségben élők voltak a legkevésbé kritikusak (ez alól a környezeti probléma a kivétel csupán).

Települési problémák súlyossága a két szélső térségben

4. Közösségi attitűdök

Fejér megyében a civil szervezetek munkatársainak, önkénteseinek közösségi munkával, helyi partnerséggel kapcsolatos attitűdjeinek vizsgálata is a szükségletfeltáró kutatásunk részét képezték. Ezek alapján a „civiliek” magasan egyetértenek abban, hogy a helyi közösség számára fontos ügyek eléréséhez egy jó vezetőre mindig szükség van, hogy a pénznél sokkal fontosabb, hogy megtanuljanak össze fogni a szervezetek egy közös ügyért és azt is elfogadják, hogy egy település lakói felelősek egymásért. Ezek gyakorlati megvalósulása azonban már erősen kétséges, mert ugyanakkor a többség azt is vallja, hogy hagyományos közösségi értékrend már felbomlott, sokak szerint manapság már minden csak a pénzről szól a civil szektoron belül is.

Attitűd kijelentésekkel való egyetértés százalékos skálán

	Átlag	Szórás
Manapság már minden csak a pénzről szól a civil szektorban is.	68	31
A hagyományos közösségi értékrend felbomlott.	62	30
Az ember már csak magára számíthat a mai világban.	49	33
A helyi önkormányzatok általában nem tesznek semmit a közösség fennmaradásáért.	38	30
A településeken nincsenek jó, a közösséget összehozó programok.	39	30

Nem kell ahhoz képviselőnek lenni, hogy a település fontos ügyeibe bele lehessen szólni.	62	36
A közösség számára fontos ügyek eléréséhez egy jó vezetőre mindig szükség van.	93	19
A pénznél sokkal fontosabb, hogy megtanuljunk összefogni egy közös ügyért.	82	22
Ha egy település nem fejlődik, akkor azért az ottani szervezetek is felelősek.	48	30
Egy település lakói felelősek egymásért, ha valakik szerencsétlenség ér, azon együtt kell segíteniük.	90	24

Abban már megosztott a célcsoport, hogy ha egy település nem fejlődik, akkor azért mennyiben felelősek a településen működő civil szervezetek, illetve hogy mire is számíthatnak az emberek a mai világban a megváltozott gazdasági és társadalmi viszonyok között. Két kijelentés határozott elutasításban részesült, a megkérdezettek nem értenek egyet azzal, hogy a helyi önkormányzatok általában nem tesznek semmit a közösség fennmaradásáért, és az sem tűnik igaznak a többség szerint, hogy a településeken nincsenek jó, a közösséget összehozó programok.

Kistérségenként nézve a kapott válaszokat, jellemző, hogy a Gárdonyi térségben inkább gondolják, hogy nem kell ahhoz képviselőnek lenni, hogy a település fontos ügyeibe bele lehessen szólni, s azt is erősebben vallják, hogy a pénznél sokkal fontosabb, hogy megtanuljunk összefogni egy közös ügyért. Sárbogárdon, Abán és Enyingen, vagyis a megye déli térségeiben az átlagnál kritikusabbak a helyi önkormányzatok közösség fennmaradásáért végzett tevékenységével kapcsolatosan és a helyi közösségi programokat is keveslik a civil szervezetek munkatársai.

Közösségi attitűdök csoportosítása

	1. klaszter „bizakodók”	2. klaszter „idealisták”	3. klaszter „szkeptikusok
Manapság már minden csak a pénzről szól.	65	36	87
A hagyományos közösségi értékrend felbomlott.	74	28	78
Az ember már csak magára számíthat a mai világban.	37	21	69
A helyi önkormányzatok általában nem tesznek semmit a közösség fennmaradásáért.	16	17	45
A településeken nincsenek jó, a közösséget összehozó programok.	26	24	58
Nem kell ahhoz képviselőnek lenni, hogy a település fontos ügyeibe bele lehessen szólni.	75	74	39
A közösség számára fontos ügyek eléréséhez egy jó vezetőre mindig szükség van.	86	93	90
A pénznél sokkal fontosabb, hogy megtanuljunk összefogni egy közös ügyért.	92	95	76
Ha egy település nem fejlődik, akkor azért az ott lakók a felelősek.	73	38	51
Egy település lakói felelősek egymásért, ha valakik szerencsétlenség ér, azon együtt kell segíteniük.	81	90	70
Arány	42 %	23 %	35 %

a kijelentésekkel való egyetértés mértéke százaléku skálán

A kapott válaszok alapján klaszter-elemzéssel (k-means klaszterezés) három markáns attitűdöt tudunk megragadni a közösséggel és a helyi közösségi felelősséggel, programokkal kapcsolatban a civil vezetők körében. A képzés potenciális célcsoportjának 42 százaléka azon bizakodó emberek közé tartozik, akik látják ugyan a hagyományos közösségi értékek válságát de érzékelik és értékelik az erőfeszítéseket, s szükségesnek érzik a helyi civil összefogást a kistérség fejlődése érdekében.

A másik klaszter azon idealista civileké, akik hisznek a közösség erejében, a civil szervezetek közösségteremtő funkciójában, ugyanakkor hajlamosak másra hárítani a kudarc okát (térsegen kívüli szereplőre), s nem fogadják el a hagyományos közösségi értékek átalakulását sem. Ők alkotják a minta 23 százalékát.

A harmadik klaszterbe azok a válaszadók kerültek, akik alapvetően szkeptikusak a civil összefogásban és együttműködés fontosságában, ők nem a közösség erejében, hanem az individuális sikerekben hisznek elsősorban (35 százalék).

A civil szervezetek körében végzett attitűdkutatásban az EU források civil szervezetek általi felhasználásával kapcsolatos szkepszis látható, miközben szinte teljes egyetértés van abban, hogy összefogás nélkül ma már semmire nem jut egy civil szervezet, s azt is elfogadja többségük, hogy manapság elengedhetetlen, hogy minél több konzorciumban megvalósuló program jöjjön létre. Az EU forrásokkal kapcsolatos civil szkepszis abból fakad, hogy a szervezetek szerint az uniós pályázati programok macerásak, bonyolultak, a civil szervezetek könnyen belebukhatnak, s többségük abban a hitben működik, hogy az uniós pénzeket főleg az önkormányzatoknak és piaci szereplőknek szánták. Abban viszont már megoszlanak a vélemények, hogy az uniós források nagy részét csak infrastrukturális beruházásra lehetne költeni, csakúgy mint abban, hogy társadalmi szempontból sokkal hatékonyabbak lennének az európai uniós programok mint a hazai pályázatok.

	Egyetértési index (százfokú skálán)	Szórás
Összefogás nélkül ma már semmire nem jut egy civil szervezet.	84	27
Manapság elengedhetetlen, hogy minél több konzorciumban megvalósuló program jöjjön létre.	72	19
Az uniós pályázati programok macerásak, bonyolultak, a civil szervezetek könnyen belebukhatnak.	72	25
Az uniós pénzeket főleg az önkormányzatoknak és piaci szereplőknek szánták.	68	27
Az uniós források nagy részét csak infrastrukturális beruházásra lehet költeni.	52	37
A civil szervezeteknek szűkebb környezetükre kell koncentrálniuk működésüket.	49	31
Társadalmi szempontból sokkal hatékonyabbak az európai uniós programok mint a hazai pályázatok.	44	28
Egy civil szervezet akkor végzi jól a dolgát, ha működése legalább regionális hatókörű.	37	32

5. Civil partnerség szükségletei

A civil szervezetek munkatársait, önkénteseit, vezetőit a háttérvizsgálat során arról is kérdeztük, hogy ha a közösség szempontjából hasznos programot, intézményt szeretnének létrehozni vagy fejleszteni a civil szervezetek egy TAMOP vagy TIOP esetleg KDOP program keretén belül, vajon milyen szövetségeseket találhatnak ezekhez a fejlesztésekhez. Nyilván a partnerség erősen függ a tervezett program jellegétől, de általánosságban a saját tapasztalatokból kiindulva egyfajta becslés körvonalazható a megye kistérségeiben várható UMFT partnerségi problémákkal kapcsolatban.

A kutatásban 17 intézményt, szervezetet soroltunk fel, arra kérve a válaszolót, hogy mindegyikről döntse el a saját korábbi tapasztalatai alapján, hogy ha településén valamely szervezet a közösség szempontjából hasznos dolgot szeretne létrehozni (pl. helyi rádiót, ifjúsági házat, kulturális fesztivált, közösségi klubot, települési reszocializációs programot, stb.), akkor az adott partnerek, társadalmi szereplők ennek a kezdeményezésnek inkább az ellenségei lennének, inkább a szövetségesei, vagy pedig közömbösek lennének. A kapott adatokat -100 és +100 pont közötti mérleg indexre vetítettük, ahol a negatívum az ellenséges hozzáállást, a pozitív tartomány a vélt szövetségi magatartást projektálja.

Az adatokból kiderült, hogy a térségi szereplőkre a képzés célcsoportja alapvetően szövetségesként tekint, még a leginkább hátra sorolt szereplők – jellemzően a helyi testület – pontszáma is mérleg indexen +62 pont, a többi potenciális partner ennél is pozitívabb megítélést kapott. A polgármesteri hivatal, a polgármester, a képviselőtestület azonos mezőben mozognak, a lakók, a falugondnok, a helyi média 70-80 pont közötti, a szociális és egészségügyi intézmények, a többcélú kistérségi társulás, polgárőrség, rendőrség, egyházak 80 és 85 pont közötti, a kulturális és művelődési intézmények, helyi civil szervezetek, klubok, az oktatási, nevelési intézmények és az írott sajtó (hírlevelek, újságok) pedig ennél is magasabb pontszámot kapott.

Vélt partnerségi szint mérleg-indexen

	Átlag	Szórás
a polgármesteri hivatal	64	48
a polgármester	59	50
a képviselőtestület	62	50
a település lakói	70	50
a környező települések lakói	69	66
a többcélú kistérségi társulás	84	48
falugondnok	73	40
helyi civil szervezetek, klubok	88	27
a helyi egyházak	84	49
oktatási, nevelési intézmények	92	25
szociális és egészségügyi intézmények	83	36
kulturális és művelődési intézmények	95	25
helyi vállalkozók	87	54
rendőr, vagy körzeti megbízott	83	47

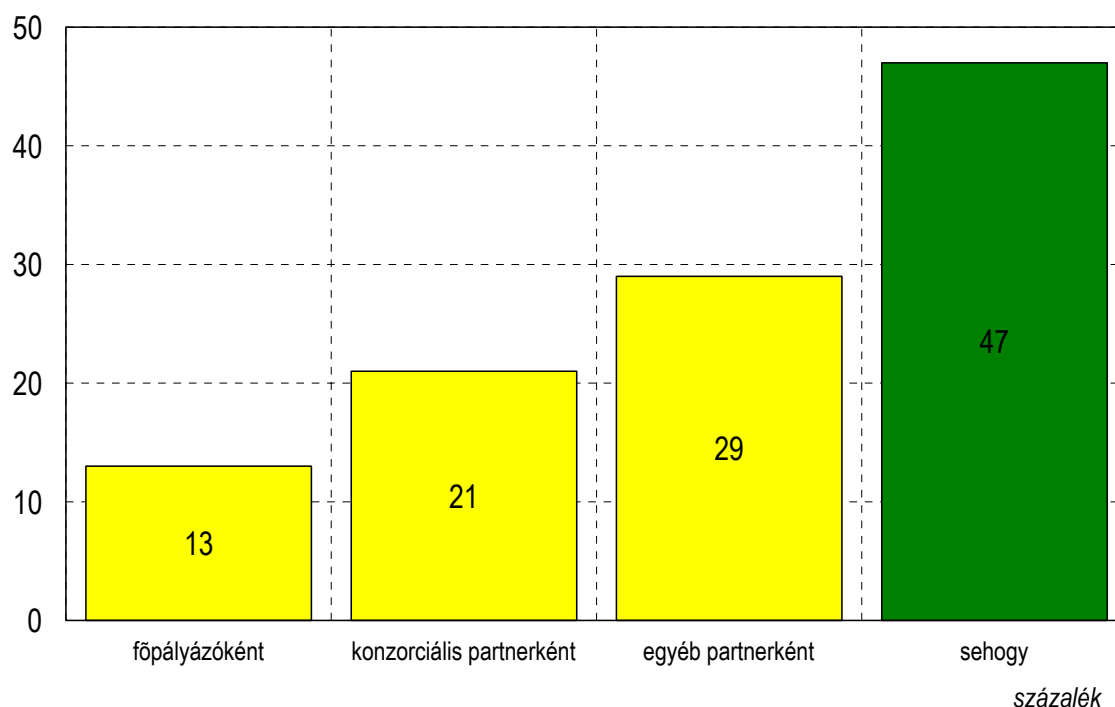
Polgárórség	84	44
Írott sajtó (hírlevelek, újságok)	88	25
elektronikus sajtó (TV, rádió)	78	33

Pontszám -100 és +100 között

Kistérségenként kimutatható némi eltérés a vélt partnerségek tekintetében, Sárbogárdon a település lakó különösen alacsony értéket kaptak, csakúgy mint a falugondnok, Abán a helyi vállalkozók valamint rendvédelmi szervek partnersége lehet kérdéses, Enyingen a környező települések lakóira a Dunaújvárosban és a Gárdonyi kistérségben pedig a képviselőtestületre és a polgármesterekre adtak alacsonyabb index értéket.

A civil szervezetek szükségletfeltárásából kiderült, hogy a célcsoportunkba tartozó megyei civil szervezetek többsége, 78 százaléka rendelkezik állandó civil partner szervezettel, ennek ellenére 47 százalékuk még egyáltalán nem vett részt konzorciumi partnerként, főpályázóként vagy egyéb együttműködő szervezetként konzorciumban megvalósuló programban.

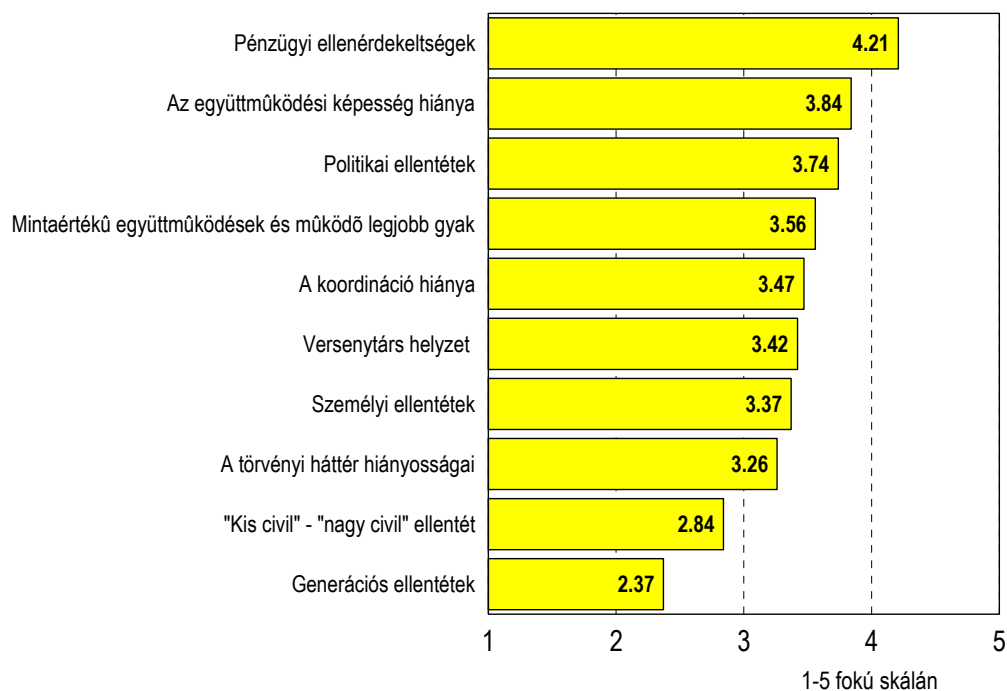
Civil részvétel konzorciumban megvalósított programokban

Ha nem csak a konzorciális partnerséget nézzük hanem mindenféle egyéb formát is, akkor pályázati programokban a célcsoportunk 47 százalékának volt már partnere önkormányzat, 21 százalékának önkormányzati intézmény, 68 százalékának másik civil szervezet és 24 százalékuknak

piaci szereplő. Ez azt jelenti, hogy a megyei civil szervezetek többségének a pályázati partnerség nem ismeretlen, csupán a szigorúbb, jogilag szabályozott konzorciális partnerség ismeretlen számunkra.

Együtműködést gátló tényezők

Az együttműködést gátló tényezők közül a legfontosabb a pénzügyi ellenérdekeltségek valamint az együttműködés képességek hiánya a megyében. A képzés során ezen képességek fejlesztésére különös hangsúlyt célszerű helyezni.

6. Ismeretek, korábbi képzési tapasztalatok

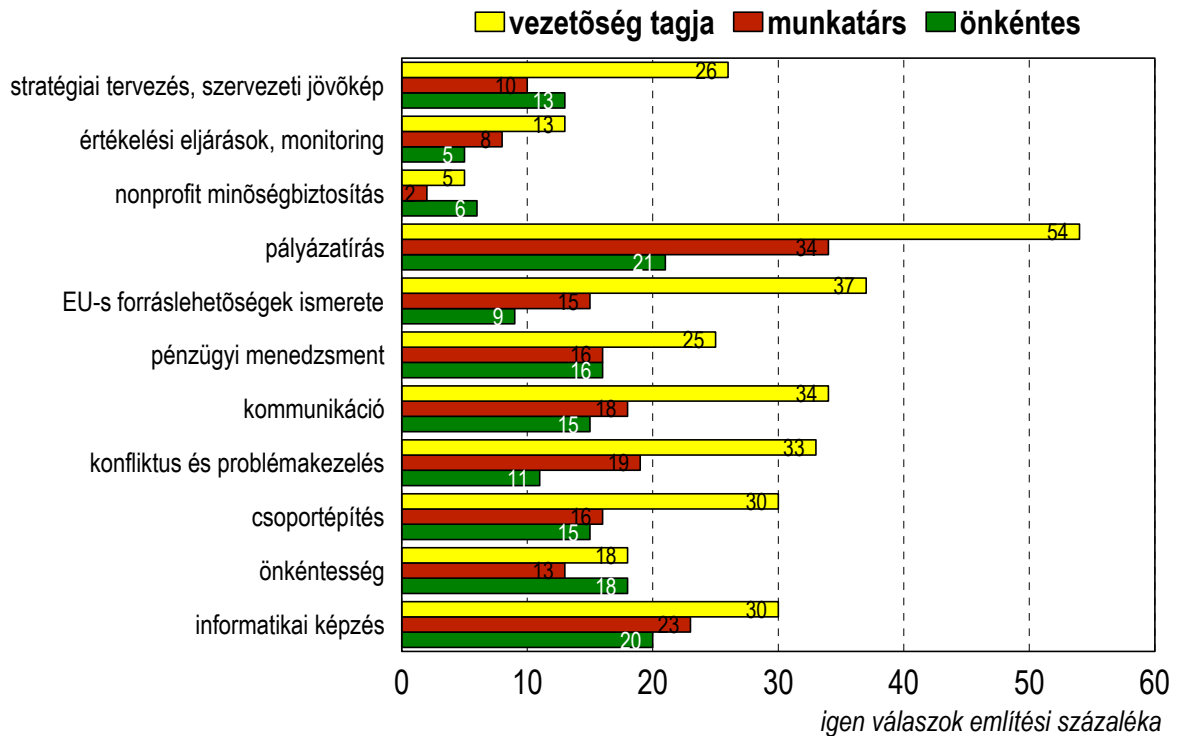
A vizsgált képzési célcsoport alapvetően nem vett részt még olyan képzéseken, amely a projektmenedzsment, a forrásteremtés, forráskezelés, vagy a humán erőforrás gazdálkodásban fejlesztette volna képességeiket, 60-75 százalékuk semmilyen ilyen jellegű képzésbe nem kapcsolódott be sem szervezett elméleti, sem gyakorlati, sem pedig autodidakta módon.

Részvételi arány képzési programokban

	Önállóan	Képzéseken	Gyakorlati oktatáson	Nem	
<i>I. Szervezet és projektmenedzsment belül...</i>					
1. ...stratégiai tervezés	12	22	4	62	100 %
2. ...hosszú távú koncepció kidolgozása	12	19	3	66	100 %
3. ...értékelési eljárások, monitoring	8	17	3	72	100 %
<i>II. Forrásteremtés, forráskezelésen belül...</i>					
4. ...pályázati tanfolyam	17	17	2	64	100 %
5. ...EU-s forráslehetőségek ismerete	18	18	0	64	100 %
6. ...pénzügyi menedzsment	10	14	1	75	100 %
<i>III. Humánerőforrás menedzsmenten belül...</i>					
7. ...kommunikáció	14	22	2	61	100 %
8. ...konfliktus és problémakezelés	16	20	3	61	100 %
9. ...csoporthívás	17	21	2	60	100 %

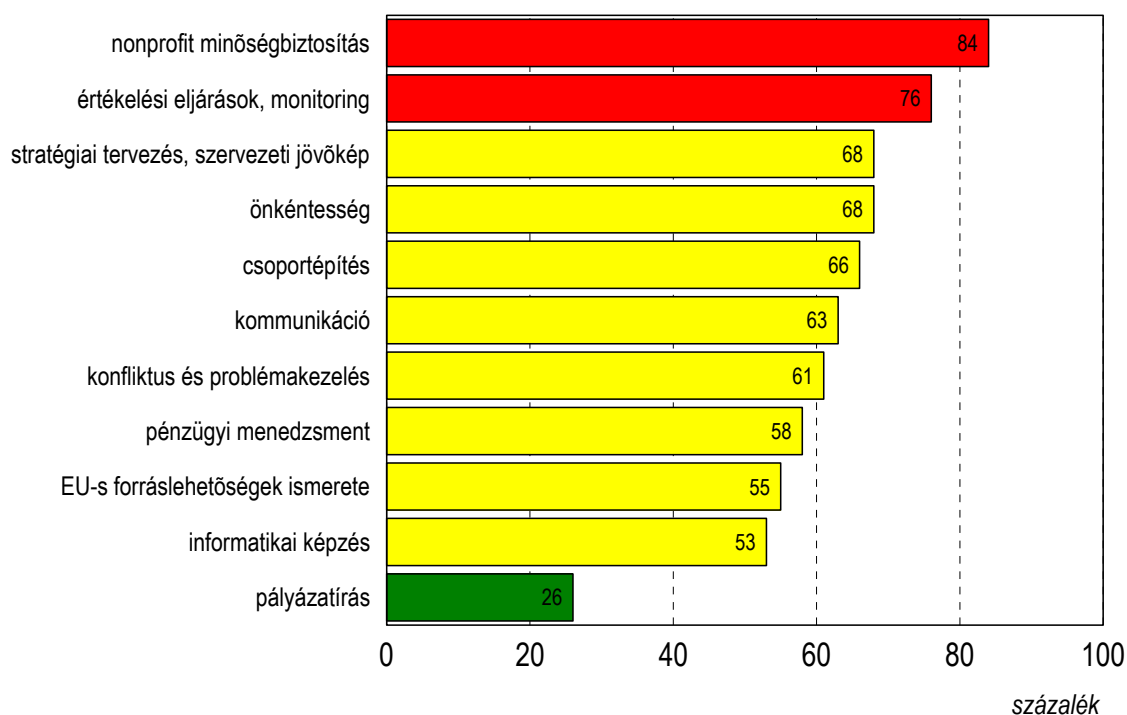
A szervezeti kérdőívben részletesen kiderült, hogy mely témakörökben vettek részt civil szervezetekből képzésen vezetői tagok, önkéntesek vagy munkatársak, esetleg többen. Ezek alapján az állapítható meg, hogy a civil szervezetek többségénél a rendelkezésre álló humán erőforrás semmilyen szervezetfejlesztő vagy pályázati menedzsment jellegű képzésben nem vett részt. Ahol vannak résztvevők, azon szervezeteknél jellemzően a szervezet vezetőségéből vettek részt elsősorban a különböző képzéseken. A vezetőség tagja a szervezetek 30-40 százalékánál, alkalmazottak más munkatársak a civilek 15-30 százalékánál, az önkéntesek pedig 10-20 százalékuknál vett részt valamilyen képzésben, vagyis a szervezetek elsősorban a vezetőségénél tervezik koncentrálni az ilyen szakismereteket.

Az alábbi témakörökben szervezetéből képezte-e magát valaki az elmúlt 5 évben az alábbi témákban?

A szervezettefejlesztés és menedzsment területeket részletesen vizsgálva az derült ki, hogy a civil szervezetek az elmúlt öt évben leginkább a pályázatíró képzéseken vettek részt, háromnegyedüknél van olyan humán erőforrás, aki ilyen képzést megjárta. Ezt követi az informatikai jellegű képzések valamint az EU forráslehetőségek ismertetése, melyeken közel minden második civil szervezetnél van valaki, aki részt vett ilyen képzésen a megyében. A stratégiai tervezés, szervezeti önértékelés, csoportépítés, önkéntesség, kommunikációs modulok valamint a konfliktuskezelés a civil szervezetek 61-68 százalékának teljesen új ismeretet adó képzési modul lenne a tervezett TAMOP programban, míg az értékelési eljárások 76, a nonprofit minőségbiztosítás pedig 84 százalékban hiányzik a szakmai ismereteik közül a képzések tekintetében.

Azon megyei civil szervezetek aránya amelyekből senki nem vett részt az alábbi képzéseken az elmúlt 5 évben

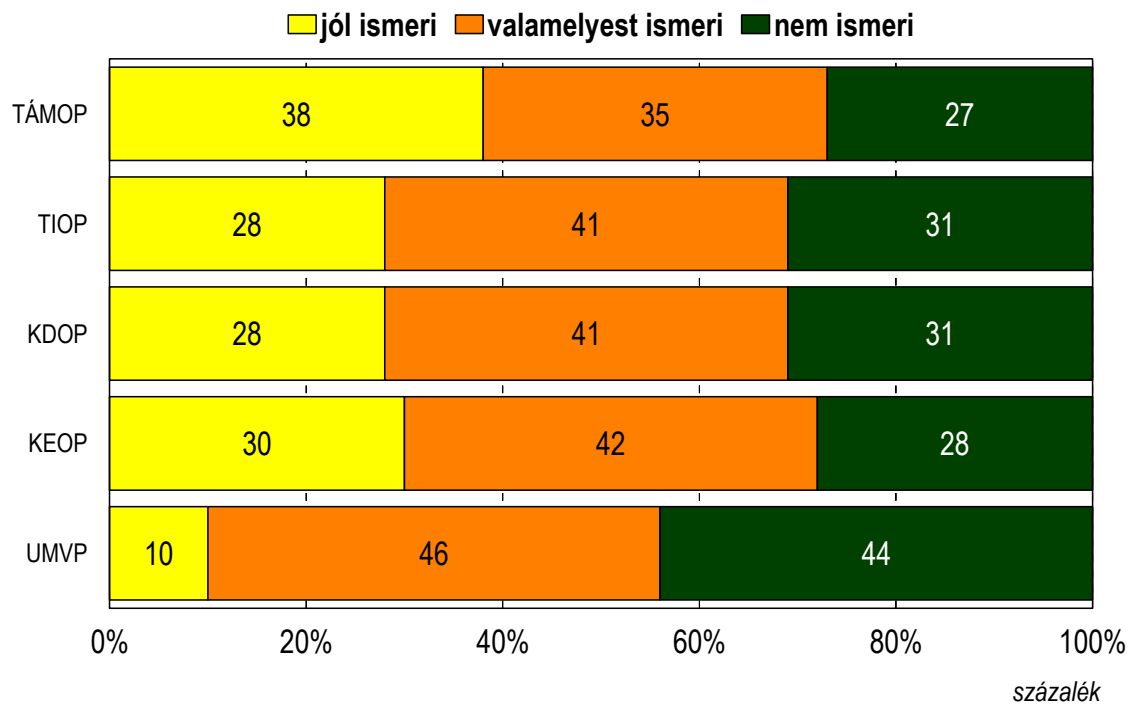

Azok a képzések amelyeken eddig részt vettek, részt vehettek a Fejér megyei civil szervezetek, jellemzőn egynaposak (45 százalék) vagy maximum két-három naposak (41 százalék) voltak, az ennél hosszabb intenzív tréningen vagy tanfolyamon mindössze a válaszoló civil szervezetek egytizedének volt módja, lehetősége részt venni, vagyis a tervezett képzési óraszám jelentős képzési szolgáltatásbővítést eredményezne a megyében.

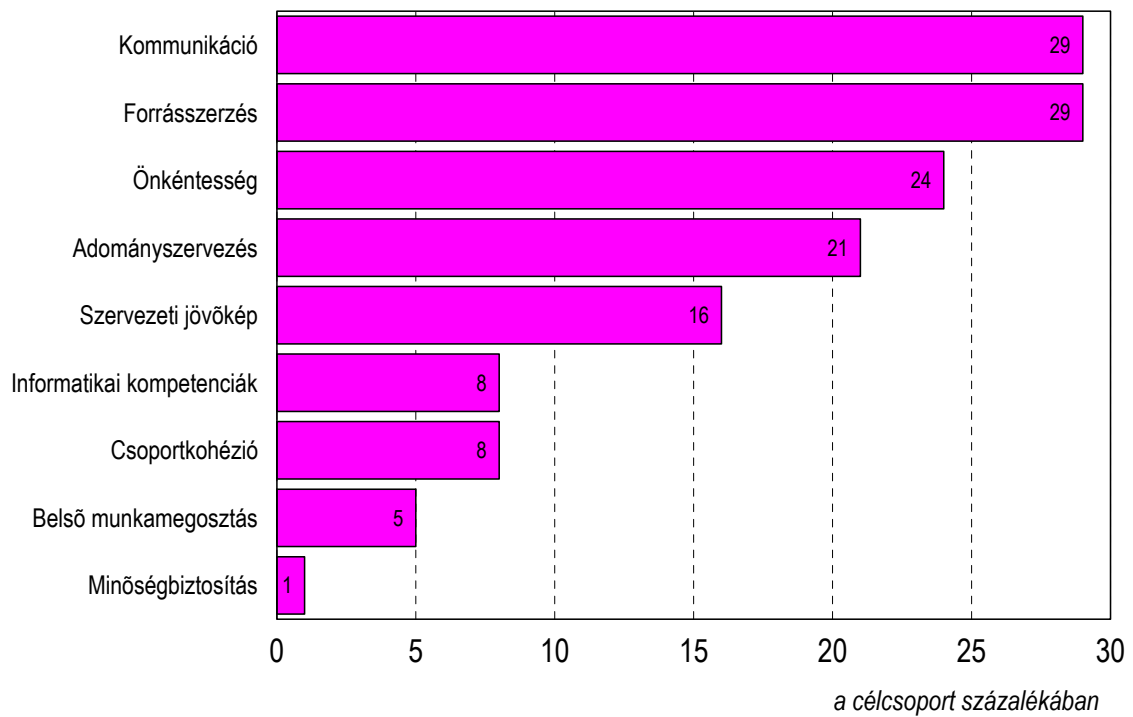
A komplex pályázati programunk fontos elvárt célja, hogy a célcsoportot képesség tegyük az UMFT forrásokhoz való hozzáféréshez, akár pályázóként, akár partnerként. Ezzel kapcsolatban a szükségletfeltárás azt mutatja, hogy ezek a pályázatok nem teljesen ismeretlenek a megye civil szervezetei előtt, a TÁMOP-ot egyharmaduk a többit – az UMVP-t kivéve – 28-30 százalékuk saját bevallása alapján jól ismeri, de további 35-42 százalékuk is hallott már róla valamit. A kutatás mintájában 2-3 olyan szervezet is volt, amelyik már nyújtott be partnerként vagy pályázóként UMFT-s pályázatot.

A vizsgálat szervezetek számára a szervezetfejlesztés nem ismeretlen fogalom, 39 százalékuk vett már részt korábban valamilyen szervezetfejlesztő programban. Ezek a programok jellemzően a szervezeti kommunikációt, a forrásszerzést, adományszervezést illetve az önkéntesség témakörét érintették, míg az ellenkező póluson a minőségbiztosítás, a belső munkamegosztás, csoportkohézió valamint a szervezeti szintű informatikai kompetenciák vannak, mint teljesen ismeretlen témák.

NFT források ismerete önbevallás alapján

Ha volt már korábban szervezetfejlesztés, milyen területet érintett?

A kutatás során válaszoló – egyébként valószínűleg az átlagnál motiváltabb civil szervezetek - kérdezett szervezet 28 százalékánál a vezetők nagyon, további 53 százalékánál inkább fontosnak tartja a szervezetfejlesztést. Ha a jövőben Fejér megyében lenne civil szervezetek számára ingyenesen elérhető komplex szervezetfejlesztésre lehetőség, a szükségletfeltárásban elért szervezetek háromnegyede (74 százalék) első hallásra úgy foglalt állást, hogy részt vennének benne. Nyilván a kötelezettsége megismerésével ez az arány csökkenni fog, de még így is várható hogy a program teljesíteni tudja az elvárt indikátort erre vonatkozóan. Jellemzően a megyeszékhelyen működő, megyei vagy regionális hatókörű egyesületek, szövetségek válaszoltak így, az alapítványokat kevésbé érdeklí a szervezetfejlesztés.

Arra a kérdésre, hogy milyen tényező mennyire gátolja a civil szervezet fejlődését érdekes válaszok születtek. A legtöbb Fejér megyei szervezet szerint gátolja a fejlődésüket a profi pályázatíró munkatárs, önkéntes hiánya a szervezetnél (74 százalék), valamint hogy nincs idő elmenni a civileknek szervezett rendezvényre, képzésekre (76 százalék). Az információhiány a célzott programokról gondot jelent 68 százalékuknál. Az állandó civil partnerek esetleges hiánya csak egyharmaduknál jelent gondot, míg a megfelelő szaktudással bíró személy hiánya a szervezetnél, illetve, hogy csak önkéntesek dolgoznak a szervezetben, nincs főállású alkalmazott a célcsoportban mindem második civil szervezetnél a fejlődés gátja lehet.

A KDRFÜ 2005-ban kutatást végzett azon civil szervezetek és partnereik körében, amelyek alkalmasak lehetnek adott témákban partnerségi hálózati tagságra, esetleg a gesztor szerepére, illetve a náluk felhalmozódott tudás átadására, illetve annak átvételére. A Fejér megyei szervezete eddigi projekt tapasztalatai alapján komoly problémát jelentett a lobbytevékenység, a projektek pénzügyi fenntarthatóság, a már működő partnerségi/együttműködési minták hiánya, a közbeszerzési eljárás(ok) lebonyolítása, a támogatás idejének lejártá után a projektek pénzügyi fenntarthatósága, a minőségbiztosítás, a folyamatos szakmai tanácsadás hiánya, a pénzügyi tervezés és a menedzsment hiányosságok (tervezési, döntés-előkészítési módszerek, eszközök) okozták. A 2008-as szükségletfeltárás során is feltettük ezt a kérdéssort, s a problémaindexek sorrendje szinte semmit nem változott, a legfontosabb problémák továbbra is a pénzügyi fenntarthatóság, a lobbytevékenység és a támogatás idejének lejártá után a projektek szakmai fenntarthatósága.

Projekt megvalósítások probléma indexe

	PROBLÉMA INDEX 1-4 FOKÚ SKÁLÁN (2005)	PROBLÉMA INDEX SZÁZFOKÚ SKÁLÁN (2008)
Pénzügyi fenntarthatóság	3,05	75
Lobbytevékenység	3,05	70
A támogatás idejének lejárta után a projektek szakmai fenntarthatósága	2,35	54
Hozzáférés a pályázati információkhoz	1,75	48
Már működő partnerségi/együtműködési minták hiánya	2,95	47
Folyamatos szakmai tanácsadás hiánya	2,70	47
Menedzsment hiányosságok (tervezési, döntés-előkészítési módszerek, eszközök)	2,58	47
Jogszabályi háttér ismerete	2,45	46
Partnerszervezetek megtalálása	2,30	41
Szakmai program elkészítése	2,11	41
Pénzügyi beszámolók elkészítése	2,26	39
Minőségbiztosítás	2,84	38
Speciális szakismeretek hiánya	2,65	38
Az eredmények elterjesztése, közzététele	2,30	38
Pénzügyi tervezés	2,68	37
Szakmai beszámolók elkészítése	2,30	30
A közbeszerzési eljárás(ok) lebonyolítása	2,90	-
A támogatás idejének lejárta után a projektek pénzügyi fenntarthatósága	2,85	-

Egy nyílt kérdésből az is kiderült, hogy a konkrétan milyen problémákkal kell szembenéznük egyrészt a projekt tervezése, másrészt a megvalósítása során a Fejér megyei civil projektgazdáknak.

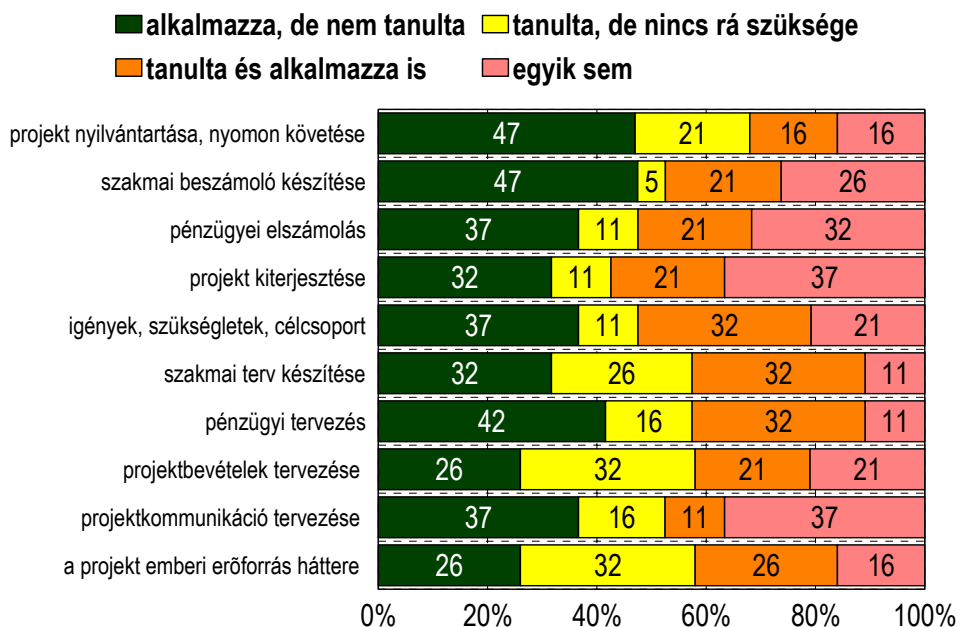
PROBLÉMA TÉMAKÖRE	TERVEZÉSI SZAKASZBAN	MEGVALÓSÍTÁSI SZAKASZBAN
Célcsoporttal kapcsolatos probléma	Hátrányos helyzetűek érintettségének tervezése bizonyos projekteknel, (sokszor „nem elég hátrányos helyzetű” a lakosság) Együttműködés hiánya Nehéz az igények, elvárások tisztázása – piackutatási technikák	Tervezéskor felmerült célcsoportok elérése nehézségekbe ütközik. Nehéz az érdeklődés felkeltése, a célcsoport aktiválása - marketingkommunikáció Jelentkeznek, de nem vesznek részt a projektekben, résztvevők bizonytalan száma
Partnerekkel kapcsolatos probléma	Partnerségi gondolkodás gyengesége Partnerek motiváltságának hiánya – marketing / konszenzus-építés Az egész projektet ráhagyják a projektgazdára, passzívak Egyéni érdekek előtérbe helyezése Lassú döntések (önkorm.)	A partnerek a megvalósításban eltérnek a tervektől Határidők be nem tartása Politika-függők- lobby
Megbízóval/kiíróval kapcsolatos probléma	A megadott elérhetőségeken a felmerülő kérdések tisztázásához kellő szaktudással rendelkezők rendelkezésre állása. Nem egyértelmű elvárások Nehezen értelmezhető előírások Csak általános információt adnak Rugalmatlanság	A kiíró kötelezettségeit késve teljesíti. Túl bürokratizált, merev rendszer Ügymintázók állandó cseréje Támogatási szerződések rendkívül hosszadalmas megkötése Bizalmatlanság, rugalmatlanság
Menedzsment probléma	A tervezési feladatok megfelelő felosztása szakmai irányultságok alapján. Döntéshozatal lassúsága és körülményessége Nincs önálló projekt-menedzsment	Elégtelen koordináció. Nyomon követés elégtelensége – projekt menedzsment
Munkatársakkal kapcsolatos probléma	Szabad kapacitás biztosítása a munkatársnak a projekt tervezéséhez. Együttműködés nehézsége – konszenzus-építés Információáramlás hiánya kommunikáció, proj. menedzsm, Kevés a jól képzett szakember Önállóság hiánya - menedzsment	Változó személyi állomány a tervezés és megvalósítás során. Feladatkörök nem megfelelő tisztázása Túlterheltség – Nem biztosított a folyamatos foglalkoztatás
Pénzügyi probléma	Önerő biztosítása Finanszírozás nehézsége, előfinanszírozás Támogatások késése Nem tudnak főállású alkalmazottat, pl. projekt felelőst alkalmazni Nem egyértelmű, mely költségeket lehet elszámolni – pénzügyek	A pénzügyi ütemezéshez és a projekt előrehaladtához képest megkésített pénzügyi teljesítések. Fenntarthatóság hiánya Állandó likviditás problémák Kevesebb támogatást ítélnék meg

Mindezek alapján a tervezett képzés legfontosabb témakörei között meg kell jeleníteni a konfliktuskezelési technikákat, a szervezet építés problémáját, a kommunikációt és a menedzsment ismereteket. Megjelenik még egy fontos tényező, amely nem a képzés témáját, hanem a módszert és a kidolgozandó segédanyagok körének meghatározását segíti elő: méghozzá a „best practice”-ok hiánya, annak bemutatása.

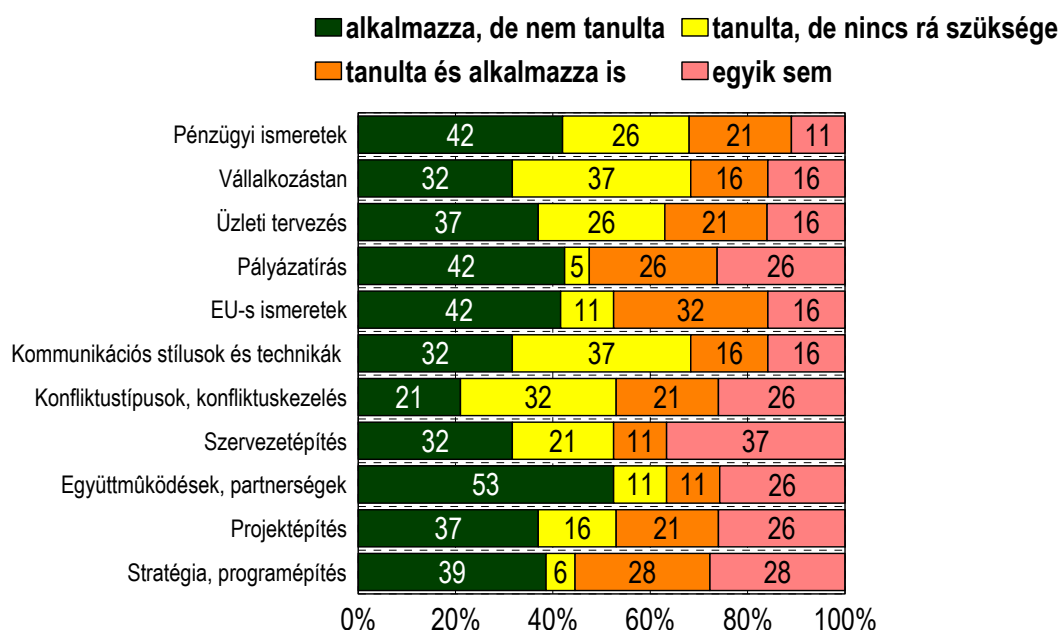
Az együttműködések, partnerségek sikeressége sok mindenben múlhat. (természetesen a sikeresség összefüggésben van a problémákkal, mégis előkerülhetnek új szempontok a kérdés más irányból való megközelítésekor) Ezért megkérdeztük azt is, melyek azok a szempontok, amely egy hálózati együttműködés sikerességéhez hozzájárulhatnak.

A sikeres UMFT vagy egyéb pályázatok megvalósításához szükséges ismeretekkel kapcsolatosan megállapítható, hogy alacsony a tudatos használat (tanulta és használja is), leginkább még a pénzügyi és szakmai tervezés esetében látható, de itt sem éri el az egyharmadot. A domináns válaszkategória azoké, akik bár nem tanulták az adott menedzsment ismeretet ám kénytelen alkalmazni, s ez sok veszélyt rejt magában.

Projekt menedzsment ismeretek a célcsoportban

Gazdálkodási és stratégiai tervezési ismeretek a célcsoportban

Sok esetben látjuk, hogy vannak területek, amelyeket az érintettek alkalmazni kényszerülnek anélkül, hogy tanulták volna az adott ismereteket. Ilyenkor vajon milyen információforráshoz fordulnak, milyen módszerekkel tanulnak. A legtöbbször úgy nyilatkozott, hogy valaki elmagyarázta nekik, minden második válaszadó pedig autodidakta módon szakkönyvekből vagy mástól tanulta el a praktikát.

Olyan civil szervezetekről van szó, amelyek minden esetben kis apparátussal dolgoznak. 1-1 személytől nem várható el mindenfajta ismeret birtoklása, s azzal is tisztában kell lenniük, hogy amennyiben egy feladat meghaladja tudásukat, merjenek szakemberhez fordulni. (jogász, pályázatiíró, stb.) Ehhez azonban szükség van egyfajta alapismeretre, hogy megfelelőképpen tudják a feladatokat megfogalmazni, majd értékelni és ellenőrizni is.

7. Oktatásszervezési igények

Arra a kérdésre, hogy milyen oktatási segédanyagokra lenne szükségük a képzési célcsoportnak sokféle válasz érkezett, melyek az alábbiakban foglalhatók össze:

- Adatbázisokhoz való hozzáférés
- Állandó internetes segítség
- Dokumentum-minták

- Esettanulmányok
- Hibák ismertetése
- Kidolgozott sablonok témakörönként
- Más EU-s országok tapasztalatai
- Modellpéldák bemutatása
- Programdokumentációk
- Projektminták, friss példák, tanulmányok

Arra a kérdésre, hogy a célcsoport milyen módszerrel tanul legszívesebben, a szükségletfeltárás alapján az esettanulmányokon alapuló gyakorlati képzés felé orientálódnak, de a tapasztalatcsere, szükség esetén a tantermi előadások és a tanulmányút is elfogadható a többség számára. A tervezett programunk szempontjából fontos, hogy a nagy többség a szervezeteknél megvalósuló egyéni konzultációt is inkább hasznosnak tartja. Célcsoportunk legkevésbé az e-learning technikák iránt rajong, ennek 50 százalék alatti az elfogadottsága körükben. Ennek ellenére jellemző oktatási tapasztalat, hogy előadásokra, tanulmányutakra nem járnak, ennek oka a pénz- és időhiány. E-learninget a technikai felszerelés és informatikai tudás hiányában nem vállalnak, és még a preferált képzési formákat is csak akkor veszik igénybe, ha kellőképpen sikerül felkelteni érdeklődésüket a téma iránt, rámutatva, hogy az adott ismereteket hogyan tudják a munkájuk érdekében felhasználni.

Hasznosnak tartja a munkájához szükséges ismeretek megszerzésére a következő módszereket?

